

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre 3 „ — „
Negyedévre 1 „ 50 „
Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
4 hasábos petsor 5 kr.
Nyilttérben 20 kr.
Bélyegdíj egyes hirdetésekénél 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda:
Főter 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjeleni:
Szerdán és Szombaton.

Kéziratok:
Vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal:
VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű pérczek hirdetések és reclamatiók idő intézendők.

— October 1-jével új évnegyedes előfizetést nyitunk lapunkra. Tekintettel a meg szűnt „A-Fehérmegyei közlöny“-nyel szemben fennálló kiadói kötelezettségre, lapunkat idő közben kellett megindítani, célunk azonban az előfizetési időt az év szakival összehangzásba hozni, úgy hogy a jövő évre való előfizetés január 1-jén veendő kezdett.

Eddigi pályafutásából lapunknak mindenki meggyőződhetett, hogy komoly vállalatot indítottunk meg, mely a fővárosi sajtó elismerését már eddig is kivonta, s a tömeges pártolás fennállásának jogosultságát igazolja.

Iparkodni fogunk e téren tovább mozogva olvasóink és a sajtó megtiszteltetését elismerését ezentúl is kiérdemelnünk és azt megtartani.

Előfizetési ár az October — Deczemberi évnegyedre . 1 frt. 50 kr.
A kiadó hivatal.

Biz ez czudar egy idő.

Soha ilyen időkor!

Csak úgy, a föld alól bunak ki az összeesküvők. Gomba számra teremnek; kikelnek mag nélkül.

Más időben, ha mondanák se hűnök az ilyen dolgokat s ma ime egész társadalmunk, az összeesküvők fejének kibuvását lesi, mintha más dolga épen nem volna.

Czudar egy idő!

Mikor az ember lépése nem biztos, mikor tapogatózik, nehogy oly talajra lépjen, mely alá van minázva s légberepítse holott kemény, sziszilárd talajon jár; midőn az ember körül néz, ha vajjon nem látja valaki, a ki más fontosságot tulajtonitson az ő menésének; midőn minden társaság egy comploitts minden táncz egy összesugó colon holott a világ folyása, legalább nálunk olyan, mint régebb — még is czudar egy idő lehet az.

Ember embertől kezd tartani; egyik azért, nehogy a másik félre magyarázza az ő rendes magatartását; a másik pedig azért, nehogy a harmadik kitalálja, a mit ő nem gondol s így bajt csináljon magának s okot adjon különféle kellemetlenségekre.

Czudar egy idő!

A székelyföldi dolgokból kistült a semmi! s most ime nálunk ütök fejüket fel az összeesküvők és mindig csak ez, mintha ezeknek „muszáj“ volna létezniök, mintha ezek nélkül már el lenni nem is tudnánk.

Ez előtt néhány honappal országsszerte üldöztük a rablókat! S hol vannak ők ma, melyik börtönben?

Ma már az összeesküvő saison van s így a társadalom folytonos iz-

gatottságban tartatik, figyelme elvétezik a munkától, megfeketitik a vért az érben s teszik az embert beteggő.

Czudar egy idő!

Avagy a magyar társadalom nem létezik-e? Az a társadalom, mely mindig megörizte és fenntartotta az alkotmányt! Avagy nincs már senki-nek bizodalma a társadalomban, mely mindig felfedezte azt s átadta a büntető hatalomnak?

Mire valók vagyunk mi szerte-szét az országban, hogy ily áramlatot elnézzünk, vagy elősegítsünk?

Ne rontsuk a vért a társadalom ereiben, ne tegyünk embert emberrel szemben idegenné. Különösen ne akkor, a midőn arra nem létezik az ok.

Mert ha így megy, nem lesz esoda, ha lenni fognak összeesküvők a kik megvédjék magukat a méltatlan megtámadóktól s biztosítsák munka körüket minden gyanusítástól.

Ne tegyük oly czudarrá az időt.

(—)

— A orosz fővezénylot kérdése még mindig megoldatlan. Egy szentpéter vári félhivatalos levelező szerint Nikola J nagyherceg beteg s Bariatinszki herceg által fog helyettesített. A levelező Leviczki es Dusovszkoj letételéhez imezt jegyzi meg: „Egyáltalában mindazok, kik könnyelmű tanácsaikkal háborura izgattak, teljesen elvesztették hitelüket, mert a háboru már eleve nem volt kedvére a népek általában.“

— A montenegrói haretéren alig fog megszűnni a küzdelem; Nikica azon kívánságát, hogy béke köttessék az uti possidetis alapján, a porta nem lát-szik hajlandónak elfogadni, mert újabb sürgönyök szerint Bosznia összes fegyverfogható mohamedánjait fegyverre szólította, s Mostarnál 10.000 főnyi sereget összpontosít, melynek főadata lesz a montenegróiak által megszállott terület visszafoglalni.

— Kotzebue tbk, kit az orosz sereg főparancsnokságával megkínáltak, sürgönyök szerint annyira nem hajlandó e megtiszteltetést elfogadni, hogy azon esetre, ha a cár megmaradna az ajánlat mellett, az agg tábornok el van határozva leköszönni és kilépni az orosz katonai szolgálatból. — Nagyon biztató jelen-ség a többi orosz tábornokoknak!

— Ahmed Ejub basa, ki Mehomed főparancsnoksága alatt a razgradi hadtestet vezénylette, szintén elmozdított s helyét Fazly basa, a suchum-kalei expedició volt parancsnoka foglalta el. Ahmed Ejub a tavalyi szerb háboruban és most is meglehetősen tehetlennek bizonyult, míg Fazly basa tavaly a Moravánál és ez évben a Kaukázusban fényes jeleit adta kiváló katonai képességeinek.

— A magyar aranyjaradék kölcsönnek a külföldi szaklapok is a leg-szebb sikert jósolják. Ugy látszik, hogy

Magyarországon is jelenyékeny lesz a részvétel az aláírásban. Erre mutat leg-alább azon mozgalom melyet eddig még egy államkölesön kibocsátásánál sem tapasztaltunk s mely az előre tett bejelentésekben nyilatkozik. A mai nap folyamában tett bejelentések közül csak ezeket említhetjük:

Samassa egri érsek 30.000 frttal, gr. Péchy Manó 20.000 frttal, Kugler János ügyvéd 20.000 frttal, Soussich Pál képviselő 10.000 frttal, Kállai Béni képviselő 10.000 frttal, Schnizer I. szerkesztő 10.000 frttal, Wagner Károly miniszteri tanácsos 8000 frttal, Brody Zsigmond szerk. 7000 frttal, Kárl Henrik kávé-s 5000 frttal, Chorin Zsigmond szerkesztő 4000 frttal, Vámbéry Ármin 2000 frttal, Csávolezky Lajos orsz. képviselő és szerkesztő 2000 frttal, Tomcsányi László képviselő 1100 frttal, Hunfalvy Pál tanár 1000 frttal.

Az orsz. központi takarékpénztár ma 150.000, a nagyvárad 30000 forinttal stb.

— A törökök átkelése Oláhországba. Bukarestből október 5-dikén távirják a következőket. A törökök dunai átkelésének Kalarasnál mind nagyobb fontosságot tulajdonítanak. — Be van bizonyítva, hogy az átkelt törökök száma 10 ezer ember, s nem az a czéljuk, hogy élelmiszert requiráljanak, hanem már neki is láttak a híd építésének és útegek elhelyezésének és elsánczolt pozíciók készítésének. Az oláh lapok azzal akarják leosztatni a közönséget hogy már 10,000 muszka Kalarasba küldetett s tényleg úgy áll a dolog hogy a Szereth és Bukurest közt Bulgáriába tartó muszka csapatok táviratilag utasítottak, hogy ott egyelőre állást foglaljanak.

Azok a mezősegi izgatások.

Csupa kaczagás, a mit némely ember mostanában tesz. Hogy Tisza Kálmán mit mondott ilyen dolgok hallatára, nem tudjuk, mi azonban igazán elmondhatjuk, hogy sok ember megbolondult.

Az „Ellenőr“, utánna a „M.-Polgár“ egy cikket hozott, mely szerint a „mezőség Torda-Aranyos megyére eső részében R . . . tui; R. 48-beli oláh tribun M. és L. ügyvéd vezetése alatt az oláhság már számos összejövetelt tartott.

A meghívók „iskolaügyek“ és „házi multság“ czimen adatnak ki. Azon tanácskozáson, melybe P. is meg lön biva, a legfelsőbb megbeszélés a körül forgott, vajjon az erdélyi oláhság actioba lépjen-e szept. 15-én ha a szerbek fegyvert fognak a török ellen.

Ez történnék a mi megyénkben.

Szolnok-Dobokában — a déési levelező, mert ez igazítja a mi ügyeinket is — mint írja 96 oláh és 3 német tanító lett bünvádi perbe fogva államellenes tankönyvek használatáért.

A cikk alatt „Szabados“ név figurál. Az ember valóban nem tudja ezen közlemény elolvasása után kaczagjon-e, avagy boszankodjék; dobja-e félre ignorálva, vagy a büntető igazság kezét bivia fel ily koholmányok összetakolásátért.

Sok embernél már talán rögeszmévé vált összeesküvéseket fedezni, csinálni, gondolni, azért-e hogy érdemeket

rezzen magának, vagy roszakaratból, nem tudjuk? de, hogy nyomorult koholmány-nál ránk vonatkozólag ama czikk, nem egyéb, mi e megyében mindnyájan tudjuk.

A déésiek gondoskodását mi rólunk határozattan visszautasítjuk és kijelentjük, hogy nekünk szintén van közigazgatásunk, még pedig mindenesetre van olyan mint a déési; s miután van, mindenesetre fenn fogja tartani a rendet minden irányban, s birni fog és bir is tudomással minden mozgalomról, mely e megyében van s azokat soha sem fogják a déésiek előbb megtudni, mint mi s illetőleg közigazgatásunk.

Midőn tehát ezen avatians és fogadatlan gyámkodásos prokátorságot vissza utasítva, a közleményt per longum et látum alap nélküli koholmánynak nyilvánítjuk, előadjuk azon tényeket, a melyek ily dolgok megírására „Szabados“ uramat szabadították.

A g. keleti congressus tagjai választása most foly; egy egy községbe bizony 10—12 község egy-két képviselője is elküldetik választás végett. Meglehet, hogy aztán ilyenkor tánczólnak is. Papok, ügyvédek stb. szoktak összeülni. E gyülekezést országos törvény biztosítja. Hogy gyanúsításra okot ne adjanak, a közigazgatási közegeknek ezen összejövetelek bejelentettek, mint Tordán is, holott ezzel nem is tartoztak.

Ez egy.

„Iskola ügyekben“ szintén van okunk több helyt összejönni s biztosit-hatjuk a déésiekot, hogy jószívvel nem igen gyűlnek egybe, de kénytelenek vele.

Tanfolygylón a román iskolai alapokról számadásokat kért be, így a román községekbe esperesek, papok s szolgabírók gyűlnek össze — mert investigatiók folynak. Továbbá iskoláik rendbe hozása végett nagyon is szorongatnak — kénytelenek összejönni. Ha más megyében ez nincs így s az az eljárás talán szomet szur a szomszédoknál, arról épen nem tehetünk, de azt kinyilvánítjuk hogy népeink nálunk annyira nyugodtak hogy ellenkezőt csak a rosz akarat állithat.

Szomorú dolog, hogy Szolnok-Dobokában 100 tanító bünvádi kereset alá fogatott államellenes tankönyvek használatáért; az, a ki a román tanítók sorsát és állapotát ismeri kimondhatja, hogy a 100 tanító közül egyetlen egynél sincs a rosz szándék jelen, a mi a tettet bün-tényre qualificálja, hanem van jelen a vastag tudatlanság az t. i., hogy a román tanítónak notiója sincs arról, hogy mely tankönyvek vannak kitiltva s hogy melyek azon tételek, melyek ama könyveket államellenessé teszik. Vannak román tanítók, a kik talán ama tankönyveket el sem tudják olvasni.

Sajnáljuk, hogy Szolnok-Dobokában az így van, azt is elmondhatjuk, hogy ez csak is ott van így, mert más megyékben nem hallottuk, hogy a tanító 100-val adassanak át a bünfenytő hatóságoknak.

Mind ezekből következik az hogy simán inkább és jobban lehet intézni az üldöztetés indokolatlan vádjá nélkül, e dolgokat, mint ugy más helyeken.

Mi csak előzetesítjük ügyeinket, idegen hatóságok közbelépése nélkül is, az-igazán ohajtandók, ha mások megyénk két forradalmának vagy istentudja

mi félének nem declárnák, hanem belödnének viszont saját ügyeikkel iparkodnának atól a sok államellenes tankönyvtől meggyőjüket megtisztítani.

A török sebesültek javára

lapunk szerkesztőségéhez bejött
1) mult számaink szerint 784 f. 78 kr.
2) e szám „ 5 f. — kr.

összesen: 789 f. 78 kr.

Az ezentul bejövő nagylelkű adományokról e rovat alatt rendszer kimutatást fogunk vezetni.

A csatatérről.

Mehemed Ali letététvén Szulejman pasa az újfővezér, hogy időt ne veszítsen és az actiót haladéktalanul folytassa a bulgáriai hadsereg törzskarát megmen változtatja.

A szultán szárnysegédét, Várnabvárják, ki szemlét fog tartani, és annak eredményéről értesíti a portát.

A háboru gyors, de végleges eldöntése végett újabb csapatok szervezettek és küldetnek a harcztérre. A Libanontól egy hadihajó érkezett meg csapatokkal, melyek a Sipkaszorosba küldetnek.

Általánosán feltűnt, hogy az oláhoikat most már föl sem veszik a muszka főhadiszálláson, mióta a ráczokra van szükség Pénzt egyáltalában nem adnak holott Szerbiának, mely eddig egyetlen lépést sem tett, már harmadszor küldöttek nagy összeget. A muszka pénz eddig 3 millióra rug, mely Szerbia hadjárata rá küldetett. Ezen összeg egy harmada teljesen Milánnak adatott, kitől hadseregének egy részét mintegy megvásárolták.

Mukhtar pasa egy tegnap érkezett távirata a muszkák veszteséget az utóbbi csatában 10 ezerre becsüli, a törökök vesztesége 2000 halott és sebesült.

A „Havas“ ügynökség jelenti: Mehemed Ali pasa átveszi a Montenegro ellen működő hadsereg vezényletét. Az utolsó tartalékosok behívtattak,

Mfklós nagyherceg tegnap Plevna környékéről Gorni Studenbe érkezett.

Reuf pasa jelenti 4-ről a Sipkából: Egy zászlóalj gyalogság és egy osztály lovasság a Hain-szoros felé kémszemlét tartott és megverték egy muszka-bolgár hadosztályt. — Szulejman pasa jelenti 4-ről: Tavadaren mellett nem mesze Korloviktól muszka lovasság megtámadta a török előőrsöket, de visszavertettek.

Bukarestből távirják a „T.“-nak, hogy ott nagy elkecserevést szült két gárda ezred elszállásolása. A muszka gárda ezred elszállásolását hir szerint maga a kormány rendelete el, hogy a lakosok esetleges lázadása elfojtására, legyen a fővárosban elegendő katonai erő. — Egy másik távirat szerint Ruscauk utóbbi bombáztatása alatt egy egész város negyedét tetetett tönkre.

Szisztovából jelentik az „E.“-nak okt. 6. Épen most — 10 órakor érkezett egy nagy szekér vonat és több udvari kocsi. A czár elfogadására minden intézkedés már megtétetett. — Az aktio a Lom folyóm legközelebb kezdetét veszti.

A „Czas“ megbízható forrásból jelenti, hogy egy lőőta Párisból és más fővárosokból, fegyvereket küldenek Muszkaországba a nihilisták számára. Eddig már 50.000 darab fegyver lett oda szállítva, lőszerezéssel együtt. — Ugyanazon lap írja továbbá, hogy a magasb muszka társadalmi körökben vagy lehangeltség és élénk vágy uralkodik a béke után.

Bukarestből jelentik október 5-áról, hogy a főhadiszállás áthelyezése Szisztovába ott nagy aggodalmat keltett. Azt hiszik, hogy nem sokára Romániában esz a főhadiszállás. A fejedelmi palotá-

ban előkészületeket tesznek a czár és czárné fogadtatására.

Bukarest, okt. 6. (A „N. fr. Pr.“ sürgönye) A törökök tegnap elkezdtek a támadást az egész vonalon. — Plevnából kedden három óráig ágynzták a törökök a román-muszka hadállásokat.

Sulejman bucsúja sipkai osztaival. Az E-t a török fővárosból a következő sürgönyt köli: Konstantinápoly okt. 6. Sulejman pasa kinevezetvén a dunai hadsereg fővezérévé, sipka-szorosai esapataitól érzékeny szavakkal vett búcsut.

Hogy mikor végződik a háboru? — arra nem épen biztató kilátást nyújt a „Daily News“ jelentése, mely szerint a muszka kormány 700 ostrom, tábori, és — várágyut rendelt meg Kruppnál meljekkel ez ápril közepéig készül el.

Terespól mellett egy katonaságot szállító — vonat kisiklott a sinekről és számos egyén megsesült.

Az ázsiai harcztér

legutóbbi küzdelmeiről jött magán hírek kétségtelenné teszik Mukhtar pasa teljes és nagyszerű diadalát. Csak a chronologiára nézve nem egyeznek az orosz és török hivatalos táviratok, a mennyiben amazok két, az utabbiak csak egy napi harcztérrel szólnak. De akárméddig tartott a csata, annyi bizonyos, hogy az oroszok visszavonulásával végződött. Ezt az orosz hivatalos távirat constatálja a leghatározottabban. A csata folyamáról ma következő újabb részletek vannak előttünk. Az oroszok a nagy és a kis Jagyn-hegy ellen kezdtek meg a támadást. A nagy Jagyn álló török előőrsök csakhamar visszavonultak a két órai harc után e positió az oroszok hatalmába került, kik ez alkalommal állítólag vagy kétszáz foglyot ejtettek. A kis Jagyn ellen azonban támadásuk meghiúsult. Ezt mahmud pasa hat zászlóaljjal védte, s a harc folyamában Rache — Kiasinból erősítést is kapott, melylyel elsán-czolta magát. Erre az oroszok a Kizil hegy ellen, melyet Osman pasa védett nyitottak heves ágyutüzöt. Ugyanakkor hat gyalog zászlóaljjal és két lovasezreddel, melyek a Gladidagh felől jöttek, a török jobb szárnyát kezdék fenyegetni az Arpafólyó felől. Huszein és Sevket pasák dandárjai s egy lovasezred Ibrahim pasa alatt küldetett ide, melyek öt órai harcban az előségeket megverték, s Gladidaghot elfoglalták. Az esthomály véget vetett a harcnak, s mindkét fél megtartotta positióit. Másnap délután Karejal vidékén ujjon megkezdődött a küzdelem, melynek következtében az oroszok ama néhány positióiból is kivertettek, melyek 2-án hatalmukba kerültek. Azon hir, hogy két tábornok elesett, a török tudósítások szerint alaptalannak bizonyult.

Oláhországból.

— Egy miniszteri jalkiáltás. — A nagy lehangeltség. —

Cogolniceanu körirata az ország prefektjeihez a nemzethez, melyben a a külügyminiszter az Isten szerelmeért pénzt koldul fegyver beszerzésére, szomorú helyzetünkre borzasztón vakító világot vetett. Most elrémülve látjuk a veszőlyt, melybe sodortattunk és tisztán áll előttünk a könnyelműség, mely a kormányzásban vezérfonalként húzódik végig. Midőn akcióból léptünk nem volt fegyverünk, készletünk és nem volt pénzünk; gyorsan és megfontolás nélkül, csupán a dicsvágy ördöge által vezényeltetva, sodorták miniszter uraink az orsságot a háboruba. A véres járók még csak alig kezdődött s már is nincs eszközünk esapataink segélyezésére, mi fog történni akkor ha a borzasztó harc még el is húzódik?

Még csak néhány hete, hogy táborban állunk és a nép ereje már ki van merítve. Ha Cogolniceanuk már most

kell könyörögni néhány ezer fegyverért, mit fog tenni később, ha még többre lesz szüksége? A folytonosroz tormések folytán néhány év óta bórzasztó válsággal küzdünk, és most hogy a mű betetőztesék, még egy háborura is kényszerítetünk, mely a fáradsággal megtakarított vagyont egészen kiszipolyozza és ezenkívül megrabolja az orsságot életerejétől. Az ország teljes kimerítése és tönkremenetele előtt állunk és azt Bratiann és társai nem fogják elháríthatni ha győzelmi koszorúkkal és tündöklő érdemrendekkel is térnek vissza.

Az egész országban folyton nő a lehangeltség és elkecserevé. Bratiann már régen nem kedveze azon néposztálynak, melynek segélyével kormányra jutott, oly jelek mutatkoznak, melyek vésthozok és a mellett félreérthetlennel.

Nemrég egy röpirat jelent meg Floresku fábornok tollából, mely hatalmasan támadja meg orsságunk hatalmassait. E röpirat megjelenése óta akormány szüntelen támadásoknak van kitéve. Mindig fölmerül a kérdés: mi czélja van annak, hogy részt veszünk a háboruban? És most már egész más felelet a kérdésre, mint néhány hónap előtt. Most mindenki a legnagyobb igazságtalanságnak találja, hogy mi a bolgárok felszabadításáért fegyvert ragadunk, mert a bolgárok — és nállunk van sok és igen gazdag — eddigelé még egy krajczárral sem járultak fegyverek beszerzéséhez vagy az oly nagyön elhanyagolt sebesültek segélyezéséhez. Nálunk már oly nagy az elkecserevé a bolgárok ellen, hogy nem légből kapott hir az, hogy a bolgárok a muszkáktól segélyt és védelmet kértek a románok ellen. Bessarabiában néhány bolgártól egy guny irat jelent meg, mely a románok közt rossz vért szült és a válasz e gunyiratra valószínűleg sok véres fő leand még. Vajjon e gunyirat nom ismét Muszkaország kez-e?

Az 50 ezer forint ügyéhez.

Ötvenezer forint van most kérdés alatt, torda-aranyosszék döntő köréinél. Ez, a volt ar. szék tulajdon vagyónát képezi; s már most az a kérdés, mit csináljanak a val? A „Haladás“-ban közlebről egy cikkező megmondotta, hogy hova kellene czélszerűbben tenni. s jól mondotta, s helyőn fejezte ki azon aggadalmát is: mennyire ki nőhetne volna magát annyi év óta, egy lelkiismeretes kezeléssel.

De hol, ki, vagy kiknél is hevert az a pénz — ha jól mondom — minden kamatozás nélkül? Talán domestika kaszszát képezett valakiknél? Talán elrejtett kincs gyanánt őriztatott valahól? Talán elásatott mint evangyeliumi Talentum? Vagy talán mint a lengyel Szűz Ubrich Borbála befalazásban részesült? s most midőn aranyosszék anektáltatott torda-megyéhez, egy elnyöszördéssel, életjelt adván magafelől, világosságra ohajtana jöni; kérdéső lett; mit csináljunk vele?

E kérdésre a felelet már előre kivolt csinálva, s a kik előbb tudták a feleletet mint a kérdést, most csak csinnyán bálnak a dologgal. — Nem is jó elhírtelenkedni a dolog. — Ötvenezer forint magnus numerus. Nem egyszerre tömörölt, nem is lehet egyszerre kiszámálni. Most csak az a kérdés: mit csináljunk vele hová tegyük? Hát hoiyan? A már nem kérdés. Nő, de már ha így van, félre az indifferentismussal, s atyailag gondoskodjunk annak elhelyezéséről be vele az adówertheimbal! Ezt aztán — hivatalos nyelven — nevezik beosztásnak, mihez alig hanem járul egy kis „pars dividenda“ is.

De ha már adó törlesztés lenne sor-sa az 50 ezer frintnak, kinek az adója lesz törlesztve a val? A községek adója? Hát akkor a községek jövedelmét mire és hová fordítják? hisz a ki lát, csak

láthatja, hogy némely községben, szivélyes ellenörzés mellett, mily muszkául kezelteinek a jövedelmek, „előre be nem látható költségek“ ezime alatt. Egyes adófizetőnek pedig tudom bizony — egy batka adója sem lesz törlesztve.

Vannak — de nem sokan — a kik szeretnék melegebb helyet fújni ama elitélt szegény 50 ezernek, a nevelés terén. Szánandó Ixionok, hova akarjátok gurítani a követ, nem látjátok é, mily nagy hegyek állnak előttetek? S pedig, oh be jó lenne! Jó, De az animosus adó törlesztők azt mondják, mit a zsidók mondottak a Judás által szétszort 30 ezüst pénzről, „Nem méltó, hogy a nevelésügy — istenládájába tegyük ötet.“

Jó lesz hát adóba, ugy is sok költsége van az orsságnak kifelé is, befelé is.

Az oskolák maradhatnak, további rendeletig ugy a hogy vannak, s ha tesszik vissza is eshetnek oda a hol voltak. Lesz még idő arra, hogy az előhaladt nyugat nevelési rendszerét utol' érijük. Most a modernitásokkal felhagyunk. A jelenkor szava: adó, és pénz. Ezen segíni kell Jer nemes és nemzetes aranyosszék 50 ezere, segits rajtunk, s az orsság nyomorán! Ilyen eszmék, ilyen gondolatok forogják körül a kérdéselt ötvenezeret.

De én, — s tán lesznek még mások is — ebbe a conczertbe nem elegyedem. S habár mivel és kivel találkozzék is nézőem, azt kívánom hangsúlyozni, hogy a Felvinczen árván maradt díszes épület (székház) a mely most már huhuk és denevérek laktanyájává lett s a melynek mindenkívét aranyosszék összes polgárai verejték cseppjei forrasztották össze, szenteltessek fel egy az aranyosszék részben annyira compatibilis és szükséges gazdasági intézettő s az ötvenezer frt etcomp: fedezze a fedezendőket. Ez egyszerű nyilatkozatom hangadás. In praxi, és zengjen tovább e hang, mert különben egyszer csak azon vesszük észre, hogy: Fünfzig tausend Gulden sind vernichtet.

Várkuti.

A székelyföldi fegyverekbázisok tárgyában újabb érkezett tudósításokat a következőkben foglaljuk össze. A tényállás a „M. H.“-nak brassói távirata szerint a következő:

A fegyverek, hadiszerek és egyéb fölszerelések már augusztus hó óta szállítatnak a székelyföldre. A szállítmány utolsó része foglaltatott le Brassóban és Földváron, hol 48 ládát fedeztek fel melyekben 600 fegyver, 37.000 töltény, továbbá tászkák, fezek találtattak. Homoródon 4—500 lögyver és 150 lovassági kard és szíjjak konfiskáltattak. Az összes hadiszereket átadták a katonai hatóságoknak.

A további vizálatot Sebestyén Mihály főügyész Kézdi vásárhelyi. Székely udvarhelyi, Csikszoredei, Brassói és Erzsébetvárosi törvényszékeknek adta át. Eddigelé összesen kilenczen fogattak el. Székely Udvarhelyt Lánsszky Sándor oláh falusi vashamor igazgató, Gál Endre csikszoredei ügyvéd, Bozsi György székelyudvarhelyi lakos; Kézdi-Vásárhelyről Horváth Ignácz, Balázsai Lajos Csikból, Mihály Albert Mártonfalváról, Szucs Mihály bikszádi üveggyár igazgató, Nyujtód Csüdör András és Nagy-Ezökiel Kézdi-vásárhelyi serfőző.

A foglyok teljesen humánus módban részesülnek. Elfogantásuk indoka az, hogy a fegyverszállítmányok nevőkre voltak czimezve, részint pedig mint szállítók szerepeltek.

A hatóságok ismerik az intézőket és valószínűleg még több elfogantás is lesz. Minden egyéb hir alaptalan. Ágyuk és százezrekre menő fegyverek szállítása agyrémek. — A boesempészett, de még meg nem talált fegyverek száma 1500; több nem lehet.

A székelyföldön honvédségen kívül

négy zászlóalj katona és kétszáz főre menő lovasság van. A nyomozat eredményesen foly. A székelyföldön minden csendes.

Más részről ellenben ezeket távirják:

Bizonyítva van, hogy több fogoly nevére hadiszer-szállítmány érkezett, hogy be is szállították, de ez óráig nem tárlatott. Elfogottak az elszállításra nézve tájékozást nem nyújtanak, Mihály Albert, mint közvetlen szállító pedig azt állítja, hogy tőle a szállítmány az ország-uton elraboltatott. — Itt egy zászlóalj gyalogság és egy század lovasság van; egyébiránt csendesség mindenütt. — Toborzási eset bizonyítva nincs. Ujabb elfogás nem történt. A lapok által emlegetett izgalomnak semmi nyoma.

Az erdélyi fegyverrelkobzás, mint jelentették, összefüggésben áll a lengyel fölkeléssel, a mennyiben a fegyverszállítmány Varosba illetve Muszka-Lengyelországba volt becsépezendő. Ezt meg erősíti a krakói „Csas“ is mely jelenti; hogy eddig körülbelül 50.000 fegyver a töltenyekkel együtt szállítottatott.

Levelezés.

M.-Ludas 1877. Oct. 4 én.

Tegnap k. tanfelügyelő Moldován Gergely ur elnöklete alatt, a maros-ludasi iskolások az elemi osztályoknál üresedésben volt. vezér tanítói állomást közfelkiáltás útján Kanyaró Mihály megválasztásával, töltötte be. Kanyaróra nézve ezen állomás elnyerése szép szerencse, mert jövője biztosítva van, hanem a Ludasi iskola is gratulálhat magának mivel egy minden tekintetben, a betöltött állomásra alkalmas egyént kapott Kanyaróban, ki egyéb tantárgyakat nem is említve, a zenében — énekekben és tornaszatban szép jártással bír. — Általában a Ludasi iskola most jó érökkel van ellátva hanem már most a tanítók teyenek is ki magokért, hogy az állam és vidék ez iskolában vetett nagy reményeket, mindenképpen elérve lássa, és ők is ez állomásokat való állandosításra, mielőbb érettek legyenek.

Feszült figyelemmel nézünk a jövő elé és hisszük, hogy kitűnő vizsgáknak leszünk tanui; úgy legyen.

Az oktoberi országos vásár is ma végét érte, volt elég eladó, de kevés pénz és kevés, úgy látszik, hogy különösen a Magyarországi nagy barom kereskedők nem igen bírnak tudomással a Ludasi vásárok létezéséről, ezt a közöngi előjárásnak szélesebb körben, különösen a naptárak kiadóival, tudatni kellene — aztán ideje volna a mostani szűk barom piac helyett, egy más szerelni; a mire már oly régen a községet figyelmeztetni, bátor voltam.

Mondják hogy f. hó 2-ikán annyi szarvas marha és lógyült egybe, hogy a barom piac, alig egy negyedét tudta befogadni, és e miatt az egész község szabad területe el volt foglalva, mi a közlekedést majd meg agasztotta.

Ott van a közlegelő alja, a Maros és hegyi patak mellett, tessék ebből a községek, egy illő részt kisajátítani! kért lehetne ott itatni vagy juhakat tovább is fejteni vagy legelőre marháka hajtatni.

Avagy ha erre mod nincs, ott vannak Gr. András Gyula ő excellentiája és Br. Radák Mária ő Nagyságának, a tópart mentén lévő helyei, tessék ambuláns barompiazzokat, mint a hogy az akár hol létezik, felállítani mert az illető birtokos, csak örvendeni fog, ha ama helyet, minden 3-4 évben, meg trágyazzák a barmok, de ne tessék a vásárra jövő közönséget kizozni.

A közönség tagadhatatlanul a vásárból nagy javadalmakat huz — 1859 óta egy fillér községi rovattal nem fizet — illik tehát — hogy annyi kényelem után, tartozó kötelességet a publikummal szemben is teljesítse — mert nagyon szögyen volna — ha erre a megyei közigazgatási bizottság által kényszerítették — a mi nagyon könnyen meg fog tör-

tenni, ha ezt a mulasztást még tovább eselekszi a község. —

Végre még egy megjegyzést bátor vagyok tenni; — úgy tudom M.-Ludas községe a ministeriumtól, ez előtt két évvel — engedélyt nyert, egy téli és egy nyári országos vásár tarthatására, csak a napokat válassza úgy, hogy azután más közeli helységek vásáraival, össze ne ütközzenek. A napok a községi képviselő testület — és több tekintélyes birtokosok által, meg is lettek állítva — de még oly sok idő után is — sehol semmi. Valjon hol feneklik ez a dolog — keressük meg csak, hátha Ludason valamelyik gerendára van akasztva, és ott várja a sült galambot, — forogjunk és forduljunk csak, mert ha nem, megindulok én, és hát ha megkapom. —

H. P.

H i r e k.

— **Volz és társának könyv, papir, író és rajzeszköz kereskedése** a Dr. Harmath Márton úr piaczori házábanál 579 sz. a megnyit. Ajánljuk a lap hátán lévő hirdeteményeket a közönség figyelmébe.

— **Hory Béla**, kolosmegyei első aljegyző és lapunk ismert tollu munkatársa, e hó 9-án tartotta meg esküvőjét, Magyarai Ilon, Magyarai Mihály kolosvári város tanácsosának kedves leányával. Szívünkkel kívánunk sok jót e frigyhez.

— **Asboth János**, a „Kölet Népe“ romániai indosítója, a napokban körünkben mulatott. Téli szállást keres.

— **A közigazgatási bizottság** rendes havi ülését ma tartja meg. Jövő számunkban annak lefolyásáról bő tudósítást hozandunk.

— **A megyei képviselő részére** a tagok választása e hó 22-én fog meggyenkben megtörténni. Az új megyei képviselőt csak új évvel kezd meg működését. Nagy érdekelttség mutatkozik a választás iránt. A jelöltek nevei iránt történet most latolgatás. Vajha oly képviselőt nyernénk, mely feladatát minden tekintetben teljesítse. Ebben különben nincs okunk kételkedni.

— **A tisztújítások** ez év decemberében lesznek meg. Ki lesz választó? Mi úgy tudjuk, hogy a régi képviselőt miután az új csak 1878 január 1-én kezd meg működését, következésképp a már decemberben lévő választásokat nem intésheti el, azért sem mert új évkor telik le a régi képviselő hatásköré. Különböznék nézve mindegy, bármelyik választ csak úgy válasszon, hogy meggyenkre haszon haramolják.

— **Tanítóválasztások**. A m.-ludasi községi iskolához vezetőtanítónak Kanyaró Mihály a Kocsárdi községi iskolához pedig Salamon Ferenc és Tóth Juli választattak meg. Csőtörtőnkön választanak Gyéresen és Ar. Polyánban egy-egy tanítót; és Bányóban vasárnap egy tanítót és tanítónőt. Hátra másad Alsó- és felső Szent-Mihályfalva iskolája hová a pályázatok a napokban lesznek kihirdetve.

— **Öngyilkosság egy malaczért**. Ez is csak szegény emberen történhetik meg. Volt egy szegény embernek egy malacza. Ebből állott minden vagyonasok tudott fáradhatott addig a míg anyi pénzt tudott összegyűjteni, hogy azt egy malaczba verje. Egy napon a malacz rozslal lesz — megdöglik. A szegény ember meg siratta elpárolgását s miután a télnek nem tudott neki menni malacz nélkül, phosphor oldattal maga is véget vetett életének. Csak négy nap mulva hívtak doctort hozzá s hatodik nap, tegnapelőtt Tordán a szegény ember is kiszenvodott.

— **Belénk ütött, a vén asszonyok nyara helyett, a kődös, lucskos kellemetlen novemberi idő**. Hosszu öszöt vártunk, s nem kaptunk semmit. Ez az idő ártalmas különösen a törökbuzának és szőlőnek. Törökbuzánk nagy része meg nem érhetett s ezután várni sem le-

het azt; szőlőnk szintén — savanyu marad. Csak egy héti jó idő mind ezen kalamitásoktól megtudott volna menteni.

— **Gyilkosság történt Gy-Fehérvárról**, mint értesülünk az ottani zárdafőnököt meggyilkolták. Tettesek ismeretlenek; zsebóra s kevés pénz tünt el. Ez esemény nagy izgatottságban tartja a Gy.-Fehérváriakat.

— **Felkelési hírek** terjesztetnek megyőnkéről a budapesti és kolozsvári lapokban. Mai számunk egy cikke e híreket kellő mértékre reducálja. Itt sem mulasztjuk tiltakozni az ily hírek terjesztése ellen. Nálunk semmi sem történik olyan, a mit ne tudnánk s az emberek sokkal érettebbek sem hogy ily dolgokba elegyedni tudnának. Az egész rebellis szagu hírekre talán a velkéri román iskola felszentelése adott alkalmat. Ez azonban történt jul. 30-án, s ez ünnepélyen megyei tisztviselők is résztvettek, még pedig olyanok, a kiknek hazafisága minden kétséget kizár. Mondják, hogy Budatelkén és Szász-Régenben is tartottak volna összejöveleket. Egyik helyütt sem osztatták fel Erdélyt megvagyunk győződve hogy ezt az ügyet sem Velkérén, sem Budatelkén el nem intézik. Mi örködünk, hiven alkotmányunk felett, az adatain hírek terjesztése bizonyára csak elkekeríti a hazafiasan gondolkozókat. E téren sokaktól kevesebb tüzet, több tapintatot és kevesebb gyanúsítást várunk.

— **(Hymen)** Santner Károly, m. k. honvédőhadnagy, s a m. vásárhelyi honvéd tábor tőrparancsnoka múlt hetfőn tartotta esküvőjét Amberboj Régina urnővel. Az esketés szorosa családi körben ment végbe, s az új pár azonnal elutazott a völégény állomás helyére. Boldogságot kívánunk az új párnak.

— **Dindár Lajos** 5 mta. Sinfalváról a török sebesültek javára 5 frot, adományozot. — Köszönet a humánus tettért.

— **A kászeni erdőben** harmincz láda fegyver találtatott, Csikszeredába fogják vinni. A köznép Csikmegyében tökéletesen nyugodt, rendezavarás nem fordul elő, erről értesül az E. H. M.-Vásárhelyt.

— **A pleznai vereségért** az oroszok némi vigaszt leltek. Fogtak maguknak két Plevnából megszökött török tisztet és ezekkel elbeszélgették maguknak hogy Ozman pasa eddig 17,000 sebesültet és 10,000 halottat vesztett és serege 40,000 emberre csökkent; hogy Orchanieban 7000, Widinben 3000, Nisben 4000, Sofiában 3000, sebesült fekszik. És az oroszok elhiszik ezt a képé szökevényeknek.

— **Az örményországi keresztények** föllíratot intéztek a szultánhoz, köszönetüket fejezve ki hogy nemzetöket az örmény patriarcha fogadása és kitüntetése által kegyelmében részesíté. Az örmények biztosítják a szultánt nemzetök legmélyebb hálijáról és az ozman bizodalom iránti tántoríthatlan hűségükéről s végül kijelentik hogy az örmény nemzet mindig imádkozni fog ő felsége jóllétéért, és a háboru szerencsés kimenetelért.

— **A marhavész behurcolásának megakadályozása** végett a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter Alsó-Ausztria hernalsi kerületének Neulerchenfeld nevű községében legujabban felmerült keleti marhavész következtében az ezen országgrészel határos Pozsony Sopron és Mosonmegyéhez rendeletet intézett, melyben felhívja a közönséget, miszerint az 1874 évi XX. törvényeikk 3. szakaszának és az erre vonatkozó 1064/1865. évi miniszteri utasításnak értelmében a hatósága területének hosszában elnyúló alsó-asztriai határon a belépő állomásokat azonnal jelölje ki, s a beérkező marha szállítmányok részére a hajtó utakat jelölje ki, s a belépő állomásokon bizottságokat szervezzen. A belépő állomások kivéte-

lével, a törvény értelmében, a határegész terjedelmében elzárandó. A belépő állomások valamint az oda kinevezendő bizottságok nevei a miniszteriumnál bejelentendők.

KÖZGAZDSÁG.

Hasznos házi tudni valók.

Üveget és más edényt a hasadástól meg ovni. Bele kell tenni az üveget, avagy más edényt egy hideg vízzel telt fazékba. A vízbe eg kevés sót kell tenni, s lassan felfőzni, s ezután a víz megint lehető lassan kihűtendő az az félre teendő, hogy magától hűljen le. S e mint egy megfőtt edény akármilyen forró avagy hideg folyadékot tegyünk belé nem hasad el, s kiálja akár mily egymásután változó hő mérséklet.

Hogy kell a tojást eltartani.

Atojást, midőn az ember télire beszerzi és elteszi, a romlástól úgy kell megovni, hogy az ember bele teszi sósvízbe, s ha le feneklik kiveszi megtörli, elrakja, s a tojás legépebben megmarad.

A selyemk elmeinek ez ólszerű mosása. 30-40 rész tiszta vízbe 1 rész ammoniakot kell tenni, s meg próbálja az ember a kimosandó selyem egy darabkáját, hogy e folyadéktól nem hagyja e szinét, s ha meggyőződött róla, hogy a szin a kelme megszáradása után épén marad, említett folyadékba egy kevés epeszappant tesz, ebben a selyem kelmét kimossa, s nagyon jól kitisztazza s így minden szenny ki megy belőle.

A róka mint sáska pusztító. A sáskák határainkon is nagy pusztításokat tetek, sokat törünk fejünköt hogy mivel irthatnók e kártekonny állatokat, de semmit se voltunk képesek ellenők tenni. A mit itt elmondunk bizon az sem lesz tauács a jövőre, csak curiosumként említjük fel. Egy erdősz jókor reggel a: erdőfelé közeledvén egy rókát látott a mely roppant gyorsan ugrált jobbra balra. Az erdősz sehogy sem tudta elképzelni, hogy a róka miért viseli magát olyan bolondmódra. Lelőtte, felboncolta, s a róka belseje telve volt száz meg száz vándorsáskával. A róka komát tehát reggelijeközben érte a hirtelen halál.

Piaczi árjegyzék

a tordai vásárra 1877. szept. 29. hozott tárgyaknak

1 hectoliter: t. buza 8 frt. 50 Tavaszti tisztabuza 7 frt. — Elegeybuza — frt — kr. rozs 5 frt. 50 Arpa 3 frt. 50 kr. Zab 2 f. — kr. Törökbuzza 5 frt. 50 kr. méter máza szena kótetlen 2 frt. — kr. Alomszalma 1 méter máza 25 kr. Tűzifa köbmöter 3 frt. 20 kr. Marhahus 1 kilogramm 36 kr. Disznóhus 1 kilogramm 56 kr. Turó 1 kilogramm 48 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdér. octob. 2 5% Metaliques 64.25. — 5% Nemzeti kölesön 66.80 1860-iki államkölesön 74.80 Bankrészevények 111.— Hitelrészevények 8.43 London 217.25 — Urbéri kötvények: Magyarország 117.15. Temesvári 77.5 Erdélyi 75.50 Horvát-szlav. 84.— Ezüst 104.60. Cs. kir. arany 5.61 — Napoleond'or 9.41.

Nyilttór.*

Egy hátultöltő kétesövű damask Lefocheau vadászfegyver és egy idomított jó vadász kopó eladó. Értekezhetni ezek iránt Volz és társa könyvkereskedésében.

* E rovat alatt megjelenő közleményekért a szerkesztőség csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelőséget.

Felelős szerkesztő és kiadó: Volz B

M I R D E T É S E K.

Kerti és kézi-fecskendők, Tüzi-vedrek, Pemeték, toló- és mászó-lótrák.

Házi villany falkészülékek gyári raktára.

KOLOZSVÁRBTI.

Walsor Poroncz

első magyar gép és tüzelő-szerke gyára, hangang és érezőntőde erdélyországi főkrak-tára, szerelő és javító műhelye.

Szerelő és javító-műhelye

KUTAK — GÉPEK felállítását és javítását

VIZVEZETÉSEK BERENDEZÉSÉT

Tüzelő szerkezetek — Tüzi-fecskendők

Borturózógépek — Gimi és kender-törők

Bánópontyok — Szivattyús és hirtulak

azon kívül

Borsaitok csavar-turidai és súlykerékkel

Tömlő orsók, Kovács tüvek, Takaró-pontyok, Tized műhelyek és súlyok.

437. Arlejtési hirdetés.

A Nagyméltóságú m. kir. közlekedési Ministerium f. é. 13667. sz. a. a Kolozsvár — Brassói állam ut 8 ^o-ban, — és Torda — Nagy-Szebeni állam ut 6 ¹/₈- 7-ban történt föld-ösuzamlás el-takarítás munkáit és ugyan az elsőt 150 frt. 31 kr. az utóbbit 47 frt. 96 kr. s így összesen 198 frt. 27 kr. költség összeg erejéig engedélyezvén, ezen munkák kivitele biztosítása tekintetéből e hivatalnál f. évi october hava 20-án délelőtt 10 órakor zárt írásbeli ajánlatverseny tárgyalás fog tartatni. —

Vállalkozni szándékozók felhivatnak, hogy 50 kros bélyeggel, és az engedélyezett összeg 5%-ka után eső kész pénzbeli bánat-pénzel felszerelt írásbeli ajánlatukat, a fent kitűzött nap és óráig e hivatalhoz nyújtsák be. —

A műszaki műveletek és feltételek a hivatalos órák alatt bár mikor megtekinthetők.

Tordán, 1877. october 6-án.

A Torda-Aranyos-megyei m. kir. állam építészeti hivataltól. —

(U.án nyomat nem díjaztatik.)

Rövid idő alatt es sikeres gyógyítást

Díj csak sikeres gyógyítás után fogadatik.

Figyelemreméltó
idegbajok- és nehézkóiban
szenvedőknek
Legújabbban feltalált gyógymód
számtalan hálaíratot
mutathat fel sikeres gyógyításról
Sylvius Boas
Specialista idegbajokban
Értekezheini reggel 8 órától este 8 óráig
BERLIN SW.
Friedrichstrasse 22.
Levélbéli megkeresésre is.

(15—48, 102)

SYLVIUS BOAS urnak
az Auxilium orientis feltalálója

Specialista idegbajokban

Berlin Friedrichstrasse 22, I.

Igen tisztelt uram!

Hosszu évek óta ideghatalmokban szenvedek s miután e betegség elviselhetlené vált segítségét kerestem a Tiflis odassa és Bécs leghiresebb orvosainál, kiknek rendelése azonban pillanatnyi enyhülésnél egyebet nem eredményezett.

Ekkor megismerkedtem egy emberrel, ki az előtt az enyémhez hasonló pajban szenvedett s ön által sikerrel gyógyított. E férfi azt állította, hogy önsóddát művel s valóban helyre állított egészsége a legjobb bizonyíték volt. Elhatároztam tehát önhez fordulni s hála az égnek ön meggyógyított s vissza adta nekem az életet. Örömet nem bírom e felett kifejezni. Fogadja e 300 rubelt mint hálaam egy kis jelét. Legyen azonban meggyőződve hogy hazámba vissza térve első dolgom leendő elismeresemet még jobb kifejezhetni.

Abamelik Jean hercege.

Tiflisből a fekete tenger mellett

Könyvkereskedés Tordán.

Városunk és környéke rég idő óta nélkülözötte egy NYOMDA áldásdus befolyását, valamint egy KÖNYV- és PAPIR-ÜZLET létezését, és így a több oldalról nyilvánult kívánalmaknak és az általánosán érzett szükségnek hiszünk eleget tenni, midőn ezennel szerencsések vagyunk köztudomásra juttatni, hogy az itteni piacon egy

Könyvnyomdát

Állítottunk fel, összekezdvén azt egy

könyv-, mű-, hangjegy-, író-, rajz- és papir-raktárral

és igyekeztünk azt a kívánalmaknak megfelelően berendezni. — Egyszersmind a

„HALADÁS”

ismert lap mint Torda-aranyos-megye közlönyének kiadását elvállaltuk és erre a lap homlokán kitölt feltételek mellett előfizetéseket elfogadunk. —

Megrendelhetők még
mindennemű nyomtatványok, magán vagy hivatalos czélokra, gyászhirek, szinlapok, névjegyek, levélpapírok, és borítékok, hirdetések, jelentések, falragaszok, meghívók, vendéglői étlapok,

szóval minden a nyomdához tartozó munkák
a legjutányosabb áron, — és kaphatók ügyvédi váltó és sommás keresetek, végrehajtási kérések, meghatalmazványok sat., könyvek különösen az iskolák használatára magyar és román nyelven, imakönyvek, ipar és kereskedelmi sima és vonalzott könyvek valamint zsebjegyzőkönyvek.

Ezeken kívül a raktárunkon netalán nem levő bár mely nyelvű irodalmi termékre és egyéb szakmánkba vágó czikkekre megrendelést elfogadunk és gyorsan eszközölünk. Végül író és rajz papírok és eszközök minden fajtájából nagy választéku raktárt tartunk.

Vidéki megrendelések a legnagyobb figyelemmel eszközöltnak.
Tisztelettel kérjük tehát a n. érdemű közönség szives pártfogását és ebből kifolyólag becses megrendeléseit, melyeknek eleget tehetni és a közönség megelégedését kinyerni legfőbb törökvisünk. — eend.

VOLZ és TÁRSA

Dr. Harmath Márton ur házában.

Ny. Volz Bálintnál Tordán.